

Miljöutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi, 3 och 5 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och 35 § i naturvårdslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi, 3 och 5 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och 35 § i naturvårdslagen (RP 42/2025 rd): Ärendet har remitterats till miljöutskottet för betänkande och till ekonomiutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av
- ekonomiutskottet EkUU 22/2025 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Piia Kähkölä, miljöministeriet
- ledande expert Outi Vilén, arbets- och näringsministeriet
- direktör Teemu Lehikoinen, Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- ledande expert Mari Hakola, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten
- ledande jurist Marko Nurmikolu, Finlands Kommunförbund
- ledande expert Minna Ojanperä, Finlands näringsliv rf
- miljöchef Antti Heikkinen, Finlands naturskyddsförbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Forststyrelsen
- Landskapsförbundet i Södra Savolax
- Kemijoki Oy
- Nordkraft Abp
- Finsk Energiindustri rf
- Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- Finlands förnybara rf.

Betänkande MiUB 9/2025 rd

Inget yttrande av
- finansministeriet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändringar i lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi, lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och naturvårdslagen.

Där föreslås de ändringar i den nationella lagstiftningen som krävs för genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

Anläggningar som även producerar annan energi än förnybar energi stryks ur tillämpningsområdet för den gällande lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi. Dessutom föreslås det att omfattningen av och längden på de tidsfrister som fastställts för tillståndsförfarandena i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi ändras och att kontaktpunktmyndigheten åläggs en skyldighet att säkerställa att tidsfristerna iakttas.

Till lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi fogas enligt förslaget nya bestämmelser om utseende av accelerationsområden för förnybar energi och om det förfarande för miljökonsekvensbedömning som ska tillämpas i de utsedda områdena. Till den lagen, till lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och till naturvårdslagen fogas sådana särskilda bestämmelser om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och bedömning av projekt och planer enligt naturvårdslagen som förutsätts i direktivet om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt. De bestämmelser som gäller utseende av accelerationsområden för förnybar energi och som föreslås i lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi avses emellertid träda i kraft samtidigt som lagstiftningen om reformen av statens regionförvaltning, det vill säga den 1 januari 2026.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund

Syftet med propositionen är att nationellt genomföra bestämmelserna i det så kallade RED III-direktivet om produktion av förnybar energi. Bestämmelserna gäller organiseringen och varaktigheten av tillståndsförfarandena för produktionsanläggningar för förnybar energi. Ett centralt mål i ändringsdirektivet är att höja andelen förnybar energi på EU-nivå från 32 procent till 42,5 procent senast 2030. I fråga om tidsfristerna har motsvarande reglering redan varit i kraft med stöd av

Betänkande MiUB 9/2025 rd

EU:s temporära förordning, när Rysslands anfallskrig mot Ukraina tvingade EU till effektiva insatser för att påskynda ibruktagandet av förnybar energi. Detta särskilt för att utfasa rysk fossilgas.

Propositionen har ett nära samband med den pågående regionförvaltningsreformen (RP 13/2025 rd — MiUU 4/2025 rd), där det föreslås att det inrättas ett nytt Tillstånds- och tillsynsverk som föreslås få miljörelaterade uppgifter också genom denna proposition. Propositionen har också ett nära samband med den proposition med förslag till lag om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket och till vissa lagar som har samband med den (RP 41/2025 rd — MiUB 8/2025 rd) som är under behandling i utskottet.

I propositionen föreslås i huvudsak endast de nödvändiga ändringar som genomförandet av RED III-direktivet och ändringarna i lagstiftningen tekniskt förutsätter. Andra ändringsbehov har inte bedömts i detta sammanhang. Utskottet anser att detta är motiverat med beaktande av den fasta kopplingen till de nämnda propositionerna och det tidstryck som följer av detta samt att genomförandet av direktivet redan delvis är försenat. Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen med ändringar och lyfter särskilt fram följande aspekter.

Kontaktpunktmyndighet

Det tillstånds- och tillsynsverk som föreslås bli inrättat i samband med regionförvaltningsreformen är från och med den 1 januari 2026 nationell kontaktpunktmyndighet i fråga om projekt som gäller förnybar energi, kritiska råmaterial och nettonollindustri. Med stöd av den gällande lagen följer kontaktpunktmyndigheten hur tidsfristerna för tillståndsförfarandena uppfylls. I propositionen föreslås det att kontaktpunktmyndighetens roll ändras, eftersom myndigheten på det sätt som förutsatts i artikel 16.3 i RED III-direktivet ska säkerställa att de lagstadgade tidsfristerna iakttas (4 § 3 mom. i lagförslag 1). Utskottet konstaterar att ändringen av uppgiftens karaktär ytterligare framhäver betydelsen av att verket tillförsäkras tillräckliga resurser.

Utskottet välkomnar varmt att regeringen vid ramförhandlingarna den 23 april 2025 i samband med planen för de offentliga finanserna har kommit överens om att tillräckliga resurser ska garanteras för den nya tillståndsmyndigheten när denna inrättas. Riktlinjen är mycket viktig i det nuvarande ekonomiska läget, där det finns ett tryck på att sänka statsförvaltningens omkostnader. Vid bedömningen av resursbehovet bör det också beaktas att om också en del av de planerade investeringsplanerna för omställningen till ren energi genomförs, krävs det tillräckliga resurser också inom miljöförvaltningen för att det ökande antalet tillståndsansökningar ska kunna handläggas smidigt. När Tillstånds- och tillsynsverket inleder sin verksamhet bedöms det föreligga ett behov av ett tidsbegränsat tilläggsanslag särskilt 2026–2027 för att säkerställa tillståndsförfarandets funktionsförmåga, kontaktpunktmyndighetens verksamhet och en smidig fortsättning av förfarandet med företräde, om kostnadsmotsvarigheten inte kan höjas tillräckligt för att trygga resurserna. Behovet av tilläggsanslag har uppskattats till 4,1 miljoner euro för 2026 och 5,1 miljoner euro för 2027. Regeringen säkerställer att Tillstånds- och tillsynsverket har tillräckliga resurser och tilläggsfinansiering i samband med budgeten med beaktande av situationen för höjning av kostnadsmotsvarigheten och dess uppskattade konsekvenser. Miljöministeriet bedömer dessutom resursläget i tillstånds- och tillsynsverkets tillståndsförfaranden under 2027.

Betänkande MiUB 9/2025 rd

Tidsfrister

Regeringen föreslår att tillämpningsområdet för tidsfristerna utvidgas på det sätt som direktivet förutsätter och att tidsfristerna för olika typer av anläggningar tas in i bilagorna 1 och 2 till lagförslag 1. När det gäller tidsfristerna för installation av solenergiutrustning och värmepumpar föreslås det att det nationella handlingsutrymmet utnyttjas och att undantaget för att skydda kulturarvet eller det historiska arvet tillämpas, så att expertmyndigheterna hinner ta ställning till den planerade lösningen (10 a §).

Utskottet konstaterar att det i fråga om direktivbestämmelserna om tidsfrister till största delen inte finns något nationellt handlingsutrymme, utan bestämmelserna måste genomföras oförändrade. Utgångspunkten för propositionen är också att undvika ytterligare nationell reglering på grund av den administrativa bördan och således endast genomföra de ändringar som direktivet förutsätter. Det här gäller också införandet av principen om så kallat tyst godkännande, som är främmande för Finlands förvaltningspraxis, och ändringen av beräkningssättet i och med att tidsfristen ska börja löpa först när tillståndsansökan eller anmälan bekräftats som fullständig. Sakkunniga har bedömt att de ändringar enligt direktivet som föreslås i beräkningen av tidsfristen inte kommer att ha någon stor betydelse för främjandet av förnybar energi. I praktiken kommer en del av de nya tidsfristerna att vara kortare, en del längre, än utfallet i olika tillståndsmyndigheters praxis för närvarande. Att föreskriva om tidsfrister som är strängare än direktivets krav genom nationell tilläggsreglering förutsätter dock en mer omfattande bedömning av konsekvenserna för de behöriga myndigheternas resurser, och detta kan av tidsskäl inte anses ändamålsenligt i samband med denna proposition.

Artikel 16.2 i RED III-direktivet kräver att den behöriga myndigheten inom 30 dagar (projekt inom accelerationsområden för förnybar energi) eller 45 dagar (projekt utanför accelerationsområden) efter mottagandet av ansökan bekräftar att ansökan om tillstånd är fullständig. Om sökanden inte har lämnat alla uppgifter som behövs för behandlingen av ansökan, ska myndigheten begära att sökanden lämnar in en fullständig ansökan utan obefogat dröjsmål. Beräkningen av de tidsfrister som avses i direktivet börjar enligt 10 b § i lagförslag 1 på motsvarande sätt när ansökan har bekräftats som fullständig och inte som tidigare när ansökan har lämnats in. Utskottet konstaterar dock att 13 § i lagförslaget i enlighet med direktivet innehåller en möjlighet att avbryta beräkningen av tidsfristen och förlänga tidsfristen av särskilda skäl.

Propositionen utgår från att tidsfristerna i direktivet är avsedda att gälla myndigheternas verksamhet och kan således endast gälla de skeden i förfarandet då tillståndsansökan är under behandling hos myndigheten. Den tid under vilken sökanden bearbetar tillståndsansökan anses inte ingå i tidsfristerna enligt direktivet. MKB-förfarandet eller Naturabedömningen anses således inte vara en tillståndsansökan, och de här förfarandena utmynnar inte i tillstånd eller administrativt beslut. I det finländska systemet genomförs MKB-förfarandet och Naturabedömningen i regel innan det bekräftas att tillståndsansökan är fullständig. I många andra medlemsländer genomförs MKB tydligare i samband med tillståndsansökan. I propositionen med förslag till lag om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket och till vissa andra lagar som har samband med den (RP 41/2025 rd) föreslås det att 22 a § i MKB-lagen ändras så att höranden om en sådan tillståndsansökning enligt miljöskyddslagen, vattenlagen eller marktäktslagen som ska avgöras av Tillstånds- och tillsynsverket och om en miljökonsekvensbeskrivning enligt MKB-lagen ska kun-

Betänkande MiUB 9/2025 rd

na ordnas samtidigt. Den tid som används för miljöbedömningar kan således vara inkluderad i tidsfristerna, om en bedömning infaller vid den tidpunkt då tillståndsansökans fullständighet har bekräftats. Då infaller bedömningarna dock samtidigt med tillståndsförfarandet.

Sakkunniga har också framfört att MKB-förfarandet och Naturbedömningen borde ha inkluderats i tidsfristerna enligt propositionen. Vid utskottets sakkunnigutfrågning har det framförts att artikel 16.1 i direktivet är mångtydig i fråga om huruvida MKB-förfarandet och Naturbedömningen nationellt bör omfattas av tidsfristerna eller inte¹. Även ekonomiutskottet uppmanar miljöutskottet att i betänkandet bedöma ändringsbehoven i anslutning till detta och överväga behovet av att inkludera MKB- och Naturaförfarandet i tidsfristerna. Miljöutskottet konstaterar att miljöministeriet för tydlighetens skull har begärt Europeiska kommissionens synpunkt på tolkningen av bestämmelsen åtskilliga gånger under 2024. Kommissionen tog inte ställning i frågan innan propositionen lämnades, och de föreslagna bestämmelserna i propositionen har formulerats på det sätt som motiveras i avsnitt 2.3 i miljöministeriets bemötande och som innebär att miljöbedömningar inte ingår i tidsfristerna för tillståndsförfarandet. Men efter det att miljöministeriet lämnade sitt bemötande och presenterade det har kommissionen per e-post kommit med ett inofficiellt ställningstagande om tolkningen av artikeln den 22 maj 2025. Enligt tolkningen ska tillståndsförfarandet och tidsfristerna enligt direktivet anses ha inletts när miljökonsekvensbeskrivningen har lämnats till myndigheten och hörandet om den har inletts. Tolkningen avviker således från den lösning som föreslås i propositionen.

Utskottet konstaterar att kommissionens preliminära ställningstagande förutsätter noggrannare granskning och fortsatt diskussion med kommissionen. Om den modell för beräkning av tidsfrister som föreslås i propositionen behöver ändras, bör lagändringarna beredas i normal ordning så att konsekvensbedömningarna och remissförfarandena i anslutning till ändringarna klaras av på behörigt sätt. Utskottet förutsätter att miljöministeriet utreder om bestämmelserna i propositionen är förenliga med artikel 16.1 i direktivet och vid behov bereder ett ändringsförslag om att miljöbedömningar ska omfattas av beräkningen av tidsfrister. (*Utskottets förslag till uttalande 1*)

Accelerationsområden för förnybar energi

Ändringen i direktivet förpliktar medlemsstaterna att inom sina områden utse accelerationsområden för förnybar energi. Minimikravet är att åtminstone ett accelerationsområde ska utses. I propositionen föreslås ett nytt 3 a kap. i lagförslag 1 med bestämmelser om utseende av accelerationsområden för förnybar energi, om beredning av beslut om utseende och om det förfarande som ska tillämpas i områdena. Att ett accelerationsområde för förnybar energi utses innebär inte att området reserveras för det berörda ändamålet, utan också annan verksamhet ska kunna planeras och godkännas för de utsedda områdena. De enda rättsverkningarna av utseendet av ett om-

¹ Artikel 16.1 i RED III-direktivet: Tillståndsförfarandet ska omfatta alla relevanta administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av verk för förnybar energi, inbegripet sådana som kombinerar olika förnybara energikällor, värmepumpar och samlokaliserad energilagring, inbegripet anläggningar för el och värme, samt tillgångar som krävs för anslutning av sådana verk och värmepumpar och sådan lagring till nätet och, när så krävs, för att integrera förnybar energi i värme- och kylnät, inbegripet tillstånd för nätanslutning och miljöbedömningar. Tillståndsförfarandet ska omfatta alla administrativa steg, från bekräftelsen av tillståndsansökans fullständighet i enlighet med punkt 2 till den eller de relevanta behöriga myndigheternas meddelande om det slutliga beslutet om tillståndsförfarandets resultat.

Betänkande MiUB 9/2025 rd

råde hänför sig till det ovannämnda undantaget från miljöbedömningar och de kortare tidsfrister-
na för tillståndsförfarandet. De projekt som genomförs i accelerationsområden för förnybar ener-
gi och som uppfyller villkoren i beslutet om utseende av området ska enligt 14 d § undantas från
skyldigheten att genomföra en projektspecifik miljökonsekvensbedömning enligt 3 kap. i MKB-
lagen och vid behov från genomförandet av en Naturabedömning enligt naturvårdslagen. En för-
utsättning är att de lindrande åtgärder som avses i 14 c § 2 mom. iakttas i projektet och att pro-
jektet sannolikt inte medför betydande miljökonsekvenser i en annan stat. Undantaget har begrän-
sats till att gälla endast vissa projekttypen enligt bilaga II till MKB-direktivet.

Avsikten är att det nya Tillstånds- och tillsynsverket ska utse accelerationsområdena på förslag
från kommunerna. Endast sådana områden ska enligt 14 a § i lagförslaget få utses där en viss typ
av förnybar energi inte förväntas medföra betydande miljökonsekvenser och som uppfyller de öv-
riga krav som ställs på accelerationsområden för förnybar energi i RED-direktivet. I samband
med inrättandet ska det för varje område bestämmas om effektiva lindrande skyddsåtgärder i syf-
te att undvika eller lindra den negativa miljöpåverkan som projekten kan medföra (14 c § 2
mom.). Utskottet betonar att åtgärderna för att lindra negativ miljöpåverkan bör definieras så att
projekten inte kan väntas ha någon betydande miljöpåverkan. Med lindrande skyddsåtgärder av-
ses i detta sammanhang olika åtgärder i samband med lokaliseringen av ett projekt och exempel-
vis tekniska funktioner hos ett projekt genom vilka negativ miljöpåverkan kan undvikas eller
lindras. Utskottet noterar att termen villkor inte används i bestämmelserna om lindrande åtgärder
för att åtgärderna inte ska förväxlas med de egentliga tillståndsvillkoren.

Konsekvenserna av beslutet om att utse områden ska enligt förslaget bedömas i det SMB-förfa-
rande som avses i lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och pro-
gram (200/2005, SMB-lagen). Målet är att identifiera de förväntade miljökonsekvenserna av pro-
jekt som genomförs i området och att identifiera åtgärder för att undvika eller lindra negativ mil-
jöpåverkan. I miljöbedömningen enligt SMB-lagen ingår två möjligheter för allmänheten och
myndigheterna att påverka beredningen av beslut, nämligen information som ges i det inledande
skedet enligt 8 § och samråd om miljörapporten och beslutet om utkast till plan eller program en-
ligt 9 §. Vid behov ska planerna dessutom genomgå en Naturabedömning i enlighet med artikel
6.3 i habitatdirektivet.

I beslutet om att utse ett område ska det specificeras för vilken form av förnybar energi som varje
enskilt område utses samt vilka åtgärder som ska iakttas inom området i fråga för att lindra nega-
tiv miljöpåverkan. Syftet med direktivet är att områdena i första hand ska utses för att de natio-
nella målen för förnybar energi ska nås. Finland har som mål att andelen energi från förnybara en-
ergikällor ska vara 62 procent senast 2030. Avsikten är att det första beslutet om utseende av ett
accelerationsområde ska gälla solkraft. Propositionen väger i varje fall in att accelerationsområ-
den senare kan utses också för andra former av produktion av förnybar energi.

I 14 a § 3 mom. i lagförslag 1 i propositionen föreslås bestämmelser om områden som inte kan ut-
ses till accelerationsområden. Förteckningen grundar sig huvudsakligen på artikel 15c i RED-di-
rektivet. I förteckningen ingår dessutom områden som i betydande grad består av produktiv
skogsmark eller åkrar i livsmedelsproduktion (1 punkten). Syftet med detta är att genomföra
skrivningen i regeringsprogrammet om att betydande användning av produktiva åkrar och skogs-
mark för solenergi ska undvikas. Utskottet konstaterar att bestämmelsen i 1 punkten ger den be-

Betänkande MiUB 9/2025 rd

höriga myndigheten handlingsutrymme i fråga om vilken areal produktiv skogsmark eller åkrar i livsmedelsproduktion som i detta sammanhang ska anses vara betydande. Utskottet betonar att man vid fastställandet av betydelsen bör beakta regionala särdrag också med hänsyn till likabehandling av landets olika regioner. Eftersom behörigheten att utse alla accelerationsområden ligger hos en enda myndighet, det vill säga det nationella Tillstånds- och tillsynsverket, är det möjligt att tillämpa bestämmelsen med beaktande av särdragen men på lika villkor. Utskottet understryker att tillämpningspraxisen för att utse områden bör följas upp och att det i förekommande fall bör bedömas om det finns behov av att se över regleringen. (*Utskottets förslag till uttalande 2*)

Enligt det föreslagna 14 a § 1 mom. och med stöd av direktivet ska accelerationsområdena i princip utses så att ibruktandet av förnybar energi inte förväntas ha några betydande miljökonsekvenser. Vid utseendet av områdena ska byggda ytor samt områden som modifierats genom mänsklig verksamhet prioriteras. Utgångspunkten för att utse områden är således inte heller i övrigt enligt direktivet att bygga anläggningar till exempel på skogsmark. De exempel på byggda ytor som nämns i artikel 15c.1 a i) är tak och husfasader, transportinfrastruktur och dess omedelbara omgivningar, parkeringsplatser, bondgårdar, avfallsanläggningar, industriområden, gruvor, konstgjorda inlandsvattenförekomster, sjöar eller dammar och, om så är lämpligt, anläggningar för rening av avloppsvatten från tätbebyggelse samt skadad mark som inte kan användas för jordbruk. Också andra områden som är av betydelse med tanke på miljökonsekvenserna kan slutligen komma att uteslutas från accelerationsområdena till följd av att ibruktandet av förnybar energi i de områden som utses inte får förväntas ha betydande miljökonsekvenser. Innebörden av miljökonsekvens är omfattande och inbegriper också konsekvenser till exempel för landskapet.

Utskottet betonar att konsekvenserna av utseendet av accelerationsområden endast hänför sig till kortare tidsfrister för tillståndsförfarandena och möjligheten att omfattas av befrielsen från MKB-förfarandet och Naturabedömningen. Det finns inga andra rättsverkningar. Att ett område utses påverkar således inte på något sätt markägarens rätt att använda sitt område, och när området utses görs till exempel inte områdesreserveringar. Utseendet påverkar inte plansystemet och är således inte på något sätt bindande för kommunernas eller landskapens planläggning. Men det är ändå möjligt att kommunerna till exempel i landskapsplanen kan föreslå att ett område som reserverats för just detta ändamål ska utses till accelerationsområde. Utskottet betonar att kommunernas starka roll i att föreslå vilka områden som ska utses befäster kommunernas medverkan i de beslutsprocesser som styr det faktiska ibruktandet av områden för behov av förnybar energi.

Projekt som befriats från miljökonsekvensbedömning och Naturabedömning ska dock enligt den föreslagna 14 e § i enlighet med direktivet granskas för den händelse att de medför högst sannolika och betydande skadliga miljökonsekvenser som inte upptäcktes i den miljöbedömning som gjordes när området utsågs. Avsikten är att granskningen ska göras av Tillstånds- och tillsynsverket i fråga om sådana projekt för vilka det skulle ha krävts ett MKB-förfarande eller en Naturabedömning om de hade genomförts utanför accelerationsområden för förnybar energi. Enligt förslaget ska granskningen slutföras inom 45 dagar från den dag då myndigheten har fått den tillräckliga information om projektet som den behöver. I fråga om nya ansökningar som gäller anläggningar med en elproduktionskapacitet på mindre än 150 kW och i fråga om uppgradering av kraftverk för förnybar energi ska tidsfristen vara 30 dagar (14 f §). Ett beslut ska meddelas om resultatet av granskningen. Om granskningen visar att ett enskilt projekt högst sannolikt medför

Betänkande MiUB 9/2025 rd

oförutsedda och betydande skadliga miljökonsekvenser, ska projektet underkastas ett MKB-förfarande och vid behov en Naturabedömning.

Utskottet konstaterar att propositionen inte bedöms ha några betydande direkta miljökonsekvenser, eftersom förutsättningarna för beviljande av tillstånd inte ändras. Nivån på miljöskyddet ändras således inte. Det undantag från kravet på ett MKB-förfarande och en Naturabedömning som tillämpas i accelerationsområden för förnybar energi kan ha skadliga miljökonsekvenser, om de projekt som genomförs i områdena annars skulle omfattas av MKB-förfarande eller Naturabedömning och skadliga (oförutsedda) miljökonsekvenser inte upptäcks vid den miljöbedömning som görs i samband med att områdena utses. Detta bedöms dock vara osannolikt, eftersom accelerationsområdena redan a priori bör utses så att den förnybara energi som produceras i områdena inte förväntas medföra några betydande miljökonsekvenser. De ovan nämnda åtgärderna för att lindra skadliga miljökonsekvenser ska alltid fastställas för områdena. Syftet med det separata granskningsförfarandet är ytterligare att identifiera eventuella oförutsedda miljökonsekvenser.

Bestämmelserna om ändringsökande

Genom granskningsförfarandet bestäms det i praktiken om ett projekt som i övrigt skulle omfattas av MKB-befrielsen trots allt ska inkluderas i MKB-lagens tillämpningsområde på grund av att det högst sannolikt har betydande skadliga miljökonsekvenser. Utgångspunkten för propositionen är att den berörda allmänheten (inklusive organisationer) för att kraven i MKB-direktivet ska uppfyllas bör ha rätt att få det prövat om befrielsen från MKB-förfarandet har fastställts rätt eller om projektet i verkligheten normalt hör till MKB-direktivets tillämpningsområde. Miljöorganisationernas rätt att söka ändring har bedömts vara nödvändig också för att skyldigheterna enligt Århuskonventionen ska kunna fullgöras.²

Sakkunniga har framfört att miljöorganisationerna utöver granskningsbeslut enligt 14 f § också bör ha rätt att söka ändring i beslut om utseende av accelerationsområden enligt 14 c §. Utskottet anser att det inte finns någon grund för detta, eftersom rättsverkningarna av beslutet om att utse ett område bara hänför sig till kortare tidsfrister än normalt för tillståndsförfarandet samt till en möjlighet att omfattas av befrielsen från MKB-förfarandet och Naturabedömningen. Tillämpligheten av befrielsen från MKB-förfarandet och Naturabedömningen avgörs slutgiltigt genom det ovan nämnda granskningsbeslutet. Rättsverkningarna av beslutet om att utse ett accelerationsområde är inte sådana att de förutsätter rätt att söka ändring.

Pumpkraftverk

I förnybarhetsdirektivet ges det ingen definition av produktionsanläggning för förnybar energi (i direktivets svenska ordalydelse ”verk för förnybar energi”). Enligt artikel 2 andra stycket led 1 i ändringsdirektivet avses med förnybar energi, energi från förnybara icke-fossila energikällor, det vill säga vindenergi, solenergi (termisk solenergi och fotovoltaisk solenergi) och geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vat-

² Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europas konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor, den s.k. Århuskonventionen (FödrS 121–122/2004)

Betänkande MiUB 9/2025 rd

tenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas. Som produktionsanläggningar för förnybar energi ska nationellt betraktas anläggningar som producerar energi huvudsakligen från ovannämnda källor. Definitionen av produktionsanläggningar för förnybar energi i den gällande lagen om tillståndsförfaranden för förnybar energi behöver således ändras.

Definitionen av produktionsanläggning för förnybar energi föreslås bli ändrad så att den energi som produceras med undantag för användning av eventuella start- och reservbränslen ska vara förnybar energi. Startbränslen behövs för att inleda energiproduktionsprocessen och reservbränslen för att trygga energiförsörjningen i exceptionella situationer. Exempelvis i verksamheten vid en pannanläggning som använder biomassa kan lätt brännolja från fossila källor användas som reservbränsle vid anläggningen.

Pumpkraftverk har redan länge använts för lagring av energi och produktion av reglerkraft. Pumpkraftverk skiljer sig från konventionella vattenkraftverk genom att de har kapacitet att lagra och frigöra energi vid behov, vilket gör dem till effektiva lösningar för lagring av förnybar energi och viktiga för tillgången till reglerkraft. Sakkunniga har framfört att pumpkraftverk bör inkluderas i definitionen av produktionsanläggning för förnybar energi. Enligt sakkunniga betraktas pumpkraftverk i tillämpningspraxis för RED III-direktivet som energilager och inte som produktionsanläggningar för förnybar energi. Tolkningen stöds också av artikel 7.2 i direktivet, enligt vilken elproduktion från pumpkraftverk som använder vatten som tidigare pumpats upp inte ska beaktas vid beräkningen av medlemsstatens slutliga förbrukning av el från förnybara energikällor. En inkludering av pumpkraft i definitionen av produktionsanläggning för förnybar energi ska således inte anses vara förenlig med RED-direktivet. Av det att pumpkraften inte betraktas som en sådan produktionsanläggning för förnybar energi som avses i direktivet bör man inte dra slutsatser om anläggningarnas nytta i andra avseenden, understryker utskottet. Dessutom är det viktigt att pumpkraftverk som energilager ändå omfattas av bestämmelserna när det finns en samlokaliserad produktionsanläggning för förnybar energi.

Fortsatt utveckling av lagstiftningen

Avslutningsvis konstaterar utskottet att den anknytande regionförvaltningsreformen och den reform som gäller ett enda serviceställe för miljötillståndsförfaranden skapar en ny ram som främjar kompetent och smidig behandling av tillståndsansökningar. På grund av förvaltningsreformens omfattning har det dock i detta sammanhang inte varit möjligt att utveckla bestämmelserna om själva tillståndsprövningen mer ingående. Utskottet anser att en eventuell harmonisering av olika bestämmelser om miljötillståndsförfaranden på längre sikt är ett välkommet mål.

Utskottet lyfter fram det som sägs i ekonomiutskottets utlåtande. Ekonomiutskottet anser att förslagen i propositionen sammantaget sett pekar i rätt riktning, men utskottet betonar att det endast är fråga om en reform som påverkar smidigheten i tillståndprocessen och vars betydelse kan förbli relativt begränsad. Detta beror på att förfarandet för accelerationsområden är mycket tungrott: för detta behövs en framställning av kommunen, ett SMB-förfarande med två utfrågningar, ett beslut om att utse ett område, ett granskningsförfarande för projekt som ska genomföras i området samt ett anknytande beslut. Förslagets konsekvenser och utvecklingsbehov bör också framöver bedömas som en del av de samlade bestämmelserna om smidiga tillståndsförfaranden.

Betänkande MiUB 9/2025 rd

Miljöutskottet noterar också att den nya EU-regleringen om investeringar i omställningen till ren energi, särskilt förordningen om kritiska råmaterial och förordningen om nettonollindustrin, bildar en komplicerad helhet tillsammans med genomförandet av RED III-direktivet som avses i propositionen samt den massiva regionförvaltningsreformen med nya myndighetsstrukturer. Behovet av rådgivning och rådgivningens betydelse accentueras när regleringen förändras snabbt. Utskottet betonar dock att det nya tillstånds- och tillsynsverk som inrättas vid regionförvaltningsreformen i princip effektivt och enhetligt kan fungera som kontaktpunktmyndighet enligt EU-lagstiftningen och att hela reformen riktar in sig på att stärka den proaktiva styrningen och rådgivningen för att göra själva tillståndsförfarandet smidigare. Den administrativa reformen tjänar således effektivare än den nuvarande förvaltningsstrukturen möjligheterna att effektivt genomföra också de skyldigheter som följer direkt av EU-lagstiftningen. Att trygga tillräckliga resurser är väsentligt med tanke på en smidig verksamhet, vilket utskottet påpekar ovan i detta betänkande.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi

3 §. Definitioner. Energilager och solenergiutrustning definieras i propositionsmotiven. Utskottet föreslår att definitionerna lyfts upp på lagnivå för att säkerställa att direktivet genomförs fullt ut. Således kompletteras 3 § med en definition av energilagransanläggning enligt artikel 2 andra stycket led 44d i RED III-direktivet och med en definition av solenergiutrustning enligt artikel 2.9b i det direktivet.

10 §. Tidsfrister för tillståndsförfaranden och andra administrativa godkännandeförfaranden i fråga om produktionsanläggningar för förnybar energi. Omnämmandet av energilagransanläggningar och konstruktioner som behövs för anslutning till nätet har vid beredningen av lagförslaget flyttats från 3 § om definitionerna i lagförslag 1 till 2 § om lagförslagets tillämpningsområde. Avsikten är att tidsfristerna också ska tillämpas på anläggningens samlokaliserade energilagring och på de konstruktioner som behövs för anslutning till nätet. För att förtydliga detta föreslår utskottet en teknisk ändring i 10 § så att där nämns samlokaliserad energilagring och konstruktioner som behövs för anslutning till nätet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Miljöutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 och 3 i proposition RP 42/2025 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 42/2025 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner två uttalanden. (Utskottets förslag till uttalanden)

1.

Lag

om ändring av lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi (1145/2020) 14 § 1 mom.,

ändras 2 §, 3 § 4, 5 och 9 punkten, 4 § 2 och 3 mom., 9 § 1 mom. 3, 9 och 10 punkten samt 9 § 2 mom., 10 §, 11 § 1 och 2 mom., 12 §, 13 § 1 och 3 mom., 15 § 1 mom. samt 18 § och 19 §,

av dem 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 759/2023, 9 § 1 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag 38/2023 och 13 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 38/2023, samt

fogas till 3 § en ny 10 punkt, till 7 § ett nytt 4 mom., till 9 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 38/2023 och 759/2023, nya 11 och 12 punkter samt till lagen nya 10 a § och 10 b §, ett nytt 3 a kap., nya 17 a § och 17 b § samt nya bilagor 1 och 2 som följer:

2§

Lagens tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning

I denna lag föreskrivs det om elektronisk kommunikation och rådgivning i samband med tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden som gäller produktionsanläggningar för förnybar energi samt om de tidsfrister som ska tillämpas i samband med dem.

Denna lag tillämpas på produktionsanläggningar för förnybar energi och på sådana anläggningars samlokaliserade energilagring samt på konstruktioner som behövs för anslutning av en anläggning till el-, gas-, värme- eller kylnätet.

Denna lag tillämpas på i denna lag särskilt angivna tillståndsförfaranden och på andra administrativa förfaranden enligt miljöskyddslagen (527/2014), vattenlagen (587/2011), naturvårdslagen (9/2023), lagen om fornminnen (295/1963), lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005), lagen om gödselmedel (711/2022), lagen om animaliska biprodukter (517/2015), Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (*förordning om animaliska biprodukter*), luftfartslagen (864/2014), lagen om områdesanvändning (132/1999), bygglagen (751/2023), lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977), lagen om inlösningsstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön (768/2004), lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004), elmarknadslagen (588/2013), lagen om utsläpps-

Betänkande MiUB 9/2025 rd

handel (1270/2023), lagen om kompensationsområden för vindkraft (490/2013), territorialövervakningslagen (755/2000), lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) och lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016), enligt det som nedan föreskrivs närmare i denna lag.

I fråga om tillståndsförfaranden och andra administrativa förfaranden som nämns i denna lag iaktas vad som föreskrivs i de författningar som nämns i 2 mom., om inte något annat föreskrivs i denna lag.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

4) *förnybar energi* vindenergi, solenergi, geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft och biomassa samt deponigas och gas från avloppsreningsverk och biogas, som inte härstammar från fossila källor,

5) *produktionsanläggning för förnybar energi* en anläggning som producerar energi som med undantag för användning av eventuella start- och reservbränslen är förnybar energi,

9) *projektutvecklare* en fysisk eller juridisk person som förbereder genomförandet av ett produktionsanläggningsprojekt,

10) *accelerationsområde* ett område eller en plats som med stöd av 14 c § har utsetts såsom särskilt lämpligt eller särskilt lämplig för produktion av förnybar energi med hänsyn till miljökonsekvenserna,

11) *samlagerad energilagring* en energilagringsanläggning kombinerad med en anläggning som producerar förnybar energi, vilka är anslutna till samma nätanslutningspunkt,

12) *solenergiutrustning* utrustning som omvandlar solenergi till värmeenergi eller elektrisk energi.

4 §

Kontaktpunktmyndighet

Kontaktpunktmyndigheten sörjer för den förfarandemässiga rådgivningen i anslutning till de tillståndsförfaranden och andra administrativa förfaranden som avses i 5 §. För den rådgivning enligt 8 § som ges till den sökande via den elektroniska kontaktpunkten sörjer kontaktpunktmyndigheten i samarbete med de behöriga myndigheterna.

Kontaktpunktmyndigheten ska vidare säkerställa att de tidsfrister som anges i denna lag iaktas.

Betänkande MiUB 9/2025 rd

7§

Elektronisk kommunikation

Bestämmelser om elektronisk kommunikation vid behandlingen av sådana miljöärenden som det har föreskrivits att ska höra till Tillstånds- och tillsynsverkets behörighet finns dessutom i 5 § i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket (/).

9§

Tillståndsförfaranden och andra administrativa godkännandeförfaranden som omfattas av en tidsfrist

De tidsfrister som anges i detta kapitel tillämpas på

3) förfarandet i fråga om undantag från förbudet mot att förstöra eller försämra naturtyper enligt 66 § i naturvårdslagen och förfarandet i fråga om undantag från bestämmelserna om artskydd enligt 83 § i den lagen,

9) förfaranden för utnyttjanderätt enligt 6 § i lagen om Finlands ekonomiska zon och förfaranden för samtycke till byggande i den ekonomiska zonen enligt 7 § i den lagen,

10) förfaranden för projekttillstånd för byggande av högspänningsledning enligt 14 § i elmarknadslagen,

11) förfaranden för utsläppstillstånd enligt 6 kap. i lagen om utsläppshandel, samt

12) sådana förfaranden för inlösningstillstånd som baserar sig på lagen om inlösningstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön, om de avser anslutning av en produktionsanläggning för förnybar energi till nätet.

De tidsfrister som föreskrivs i detta kapitel tillämpas också på ändringsförfaranden i fråga om sådana tillstånd och andra administrativa godkännanden som avses i 1 mom., om de är en förutsättning för uppförande, uppgradering, anslutning till nätet eller drift av en produktionsanläggning för förnybar energi.

10§

Tidsfrister för tillståndsförfaranden och andra administrativa godkännandeförfaranden i fråga om produktionsanläggningar för förnybar energi

Den sammanlagda varaktigheten av de i 9 § avsedda förfaranden som utgör förutsättning för uppförande, uppgradering, anslutning till nätet och drift av en produktionsanläggning för förnybar energi, **anläggningens samlokaliserade energilagring och de konstruktioner som behövs för anslutning av anläggningen till el-, gas-, värme- eller kylnätet** får inte överskrida de tidsfrister som anges i tabell 1 i bilaga 1. På anläggningar som finns i accelerationsområden tillämpas dock tidsfristerna enligt tabell 2 i bilaga 1 då sådana åtgärder för att lindra skadliga miljökonsekvenser som anges i beslutet om utseende av området iakttas vid anläggningarna.

Betänkande MiUB 9/2025 rd

10 a §

Tidsfrister för tillståndsförfaranden och andra administrativa godkännandeförfaranden i fråga om installation av solenergiutrustning och värmepumpar

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 10 § får den sammanlagda varaktigheten av i 9 § avsedda förfaranden som gäller installation av solenergiutrustning och värmepumpar inte överskrida de tidsfrister som anges i bilaga 2.

De tidsfrister som avses i 2–4 punkten i bilaga 2 tillämpas inte, om utrustningen installeras i en byggnad eller konstruktion som är skyddad med stöd av lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010), kyrkolagen (652/2023) eller lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006) eller omfattas av en skyddsbestämmelse i en generalplan med rättsverkningar eller en detaljplan enligt lagen om områdesanvändning eller har tagits upp på världsarvslistan enligt konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (FördrS 19/1987) eller är belägen på ett område för en fredad fast fornlämning enligt lagen om fornminnen.

10 b §

Bekräftelse av ansökans eller anmälans fullständighet

Den behöriga myndigheten ska inom 45 dagar från mottagandet av en ansökan eller anmälan som gjorts i ett i 9 § avsett förfarande bekräfta ansökans eller anmälans fullständighet, om myndigheten inte utan obefogat dröjsmål framställer kompletteringskrav till sökanden i fråga om ansökan eller anmälan. I accelerationsområden är tidsfristen för bekräftelse av fullständigheten dock 30 dagar.

11 §

Beräkning av tidsfrist

De tidsfrister som anges i 10 och 10 a § omfattar alla faser i de förfaranden som avses i 9 § från bekräftelse av ansökans eller anmälans fullständighet till delgivning av det slutliga beslutet.

Tidsfristen börjar löpa från tidpunkten för bekräftelsen av fullständigheten för den första ansökan eller anmälan som gäller ett i 9 § avsett förfarande.

12 §

Iakttagande av tidsfristerna

Om fler än ett av de förfaranden som avses i 9 § utgör förutsättning för uppförande, uppgradering, anslutning till nätet och drift av en produktionsanläggning för förnybar energi, ska de behöriga myndigheterna genom samarbete sörja för att tidsfristerna iakttas och vid behov komma överens om handläggningstiderna. Kontaktpunktmyndigheten ska vid behov bistå de behöriga myndigheterna med att komma överens om handläggningstiderna vid olika förfaranden.

Betänkande MiUB 9/2025 rd

En behörig myndighet ska se till att den elektroniska kontaktpunkten har uppdaterade uppgifter om behandlingsfasen för ett i 9 § avsett förfarande, om sökanden sköter sina ärenden via den elektroniska kontaktpunkten.

En behörig myndighet ska inom en skälig tid underrätta kontaktpunktmyndigheten om bekräftelse av fullständigheten för en ansökan eller anmälan som gäller ett i 9 § avsett förfarande i fråga om en produktionsanläggning för förnybar energi och om delgivning till sökanden av ett beslut i ärendet, om den sökande inte sköter förfarandet i fråga via den elektroniska kontaktpunkten. Underrättelseskyldigheten gäller dock inte i 9 § avsedda förfaranden för installation av solenergiutrustning och värmepumpar.

Närmare bestämmelser om förfarandet mellan de behöriga myndigheterna i situationer som avses i 1 mom. och om innehållet i de behöriga myndigheternas underrättelseskyldighet enligt 3 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Förlängning av tidsfristen och avbrott i tidsfristen

De tidsfrister som anges i 10 och 10 a § förlängs med motsvarande tid som åtgår till ändringsökande i fråga om beslut som gäller i 9 § avsedda förfaranden.

Kontaktpunktmyndigheten kan förlänga de tidsfrister som avses i 10 §, om det är motiverat på grund av exceptionella omständigheter. Tidsfristerna får dock förlängas med högst de maximala förlängningar som anges i bilaga 1.

3 a kap.

Accelerationsområden för förnybar energi

14 a §

Accelerationsområden

Ett accelerationsområde kan utses i ett sådant område där ibruktage av förnybar energi inte förväntas ha några betydande miljökonsekvenser.

Vid utseendet av områdena ska byggda ytor samt områden som modifierats genom mänsklig verksamhet prioriteras. Vid valet ska tillgången till energiinfrastruktur beaktas.

Som accelerationsområden kan inte utses

1) områden som i betydande utsträckning består av produktiv skogsmark eller av åkrar som brukas för matproduktion,

2) odikade myrmarker i naturtillstånd,

3) områden som hör till Europeiska unionens nätverk Natura 2000,

4) områden som ingår i de naturskyddsområden som avses i 43 § i naturvårdslagen eller som ingår i naturskyddsprogram som avses i 15 eller 144 § i den lagen,

5) områden på vilka 64, 65, 73, 77–79 eller 81 § i naturvårdslagen tillämpas,

Betänkande MiUB 9/2025 rd

- 6) de viktigaste flyttvägarna för fåglar och marina däggdjur, samt
- 7) andra än i 1–6 punkten avsedda områden som i känslighetskartläggningar som gäller vilda djur och växter eller motsvarande naturvetenskapliga utredningar har konstaterats vara utsatta för en risk för betydande miljökonsekvenser.

14 b §

Förslag till accelerationsområden

Kommunerna kan på Tillstånds- och tillsynsverkets begäran föreslå att ett område utses som accelerationsområde.

Tillstånds- och tillsynsverket ska i sin begäran nämna för vilken form av förnybar energiproduktion områden kan föreslås. Dessutom får verket i sin begäran ställa andra begränsningar i fråga om de områden som föreslås.

14 c §

Beslut om utseende av accelerationsområden

Tillstånds- och tillsynsverket utser ett accelerationsområde utifrån kommunens förslag. I beslutet om utseende ska det i fråga om varje område specificeras den eller de former av förnybar energiproduktion för vilka området utses.

Tillstånds- och tillsynsverket ska dessutom i fråga om varje område förelägga sådana åtgärder för att lindra skadliga miljökonsekvenser med vars hjälp skadliga miljökonsekvenser av projekt som genomförs i området kan undvikas eller, om detta inte är möjligt, avsevärt minskas.

Innan Tillstånds- och tillsynsverket meddelar beslutet ska verket bedöma konsekvenserna av beslutet i enlighet med 8–11 § i lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005).

Närmare bestämmelser om de lindrande åtgärder som avses i 2 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 d §

Bedömning av miljökonsekvenserna inom accelerationsområden

På projekt som avser produktionsanläggningar för förnybar energi och som genomförs i accelerationsområden tillämpas i stället för bestämmelserna i 3 kap. i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och i 35 § i naturvårdslagen bestämmelserna i denna lag, om

- 1) det i projektet tillämpas sådana lindrande åtgärder som avses i 14 c § 2 mom., och
- 2) det inte är sannolikt att projektet har betydande miljökonsekvenser i en annan stat på det sätt som avses i 28 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller projekt som avses i punkterna 3 a, b, d, h, i och 6 c i bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt.

Betänkande MiUB 9/2025 rd

14 e §

Granskning av projekt som genomförs i accelerationsområden

Tillstånds- och tillsynsverket ska genom en granskning fastställa huruvida ett i 14 d § avsett projekt medför sådana högst sannolika och betydande skadliga miljökonsekvenser som inte identifierades i samband med beslutet om utseende av området.

Om projektet gäller uppgradering av ett befintligt kraftverk för förnybar energi eller om anslutningen av ett kraftverk för förnybar energi till nätet kräver en förstärkning av nätinfrastrukturen, ska granskningen av uppgraderingen av kraftverket eller förstärkningen av nätinfrastrukturen inriktas på effekterna av uppgraderingen eller förstärkningen jämfört med det ursprungliga projektet.

Granskning ska inte tillämpas på sådan uppgradering av ett solkraftverk som inte kräver ytterligare areal och där de tillståndsvillkor som gäller det ursprungliga kraftverket och som avser miljökonsekvenserna iakttas.

14 f §

Beslut om granskning

Tillstånds- och tillsynsverket ska ge projektutvecklaren ett beslut om i 14 e § avsedd granskning inom 45 dagar från det att verket har fått tillräcklig information om projektet och dess miljökonsekvenser. I fråga om anläggningar med en elproduktionskapacitet på mindre än 150 kilowatt och i fråga om uppgradering av kraftverk för förnybar energi är tidsfristen dock 30 dagar.

Om det vid granskningen identifieras i 14 e § 1 mom. avsedda oförutsedda skadliga miljökonsekvenser, ska beslutet innehålla en bedömning av om konsekvenserna kan lindras.

Innan beslut meddelas ska Tillstånds- och tillsynsverket ge kommunerna inom verkets eller anläggningens verkningsområde tillfälle att yttra sig i ärendet.

Beslutet ska delges genom offentlig kungörelse. Bestämmelser om offentlig kungörelse finns i förvaltningslagen.

14 g §

Bedömning av oförutsedda skadliga miljökonsekvenser

Projekt som i en granskning enligt 14 e § har konstaterats medföra oförutsedda högst sannolika och betydande skadliga miljökonsekvenser som inte kan lindras genom åtgärder som projektutvecklaren lägger fram eller genom i 14 c § avsedda lindrande åtgärder, ska med avvikelse från det som anges i 14 d § bedömas i ett förfarande enligt 3 kap. i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och vid behov i ett förfarande enligt 35 § i naturvårdslagen.

Betänkande MiUB 9/2025 rd

14 h §

Uppgifter som krävs av projektutvecklaren

Projektutvecklaren ska på Tillstånds- och tillsynsverkets begäran för den granskning som avses i 14 e § lämna Tillstånds- och tillsynsverket tillräckliga uppgifter om

- 1) projektet och dess särdrag,
- 2) huruvida det i projektet tillämpas sådana lindrande åtgärder som avses i 14 c § 2 mom.,
- 3) de skadliga miljökonsekvenserna av projektet samt
- 4) ytterligare åtgärder som projektutvecklaren planerar i syfte att hantera projektets miljökonsekvenser.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som projektutvecklaren ska lämna till Tillstånds- och tillsynsverket får utfärdas genom förordning av statsrådet.

15 §

Innehållet i handboken

Handboken innehåller övergripande anvisningar för alla projektutvecklare om tillståndsförfaranden och andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi och anvisningar i fråga om projekt som genomförs av egenförbrukare av förnybar energi och i fråga om gemenskaper för förnybar energi.

17 a §

Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning i vissa situationer

På solenergiutrustning som installeras i befintliga eller nya konstruktioner tillämpas inte förfarandet vid miljökonsekvensbedömning enligt 3 kap. i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, med undantag för konstruktioner vars primära syfte är solenergiproduktion samt solenergiutrustning som installeras på konstgjorda vattenytor.

På uppgradering av befintliga solkraftverk tillämpas inte förfarandet vid miljökonsekvensbedömning enligt 3 kap. i den lag som nämns i 1 mom., om uppgraderingen inte kräver ytterligare areal och de tillståndsvillkor som gäller det ursprungliga solkraftverket och som avser miljökonsekvenserna iakttas vid uppgraderingen.

Om en uppgradering av ett kraftverk för förnybar energi eller en sådan förstärkning av nätinfrastrukturen som krävs för anslutning av ett kraftverk för förnybar energi till nätet förutsätter ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning enligt 3 kap. i den lag som nämns i 1 mom., ska miljökonsekvensbedömningen begränsas till de potentiella effekterna till följd av uppgraderingen eller förstärkningen jämfört med det ursprungliga projektet.

Betänkande MiUB 9/2025 rd

17 b §

När tillstånd för installation av solenergiutrustning anses ha beviljats

Om den behöriga myndigheten inte inom en månad från bekräftelsen av ansökans fullständighet har lämnat svar på en ansökan om installation av solenergiutrustning med en kapacitet på högst 11 kilowatt som lämnats i ett i 9 § avsett förfarande, ska det tillstånd som ansökan avser anses ha beviljats.

I en situation som avses i 1 mom. ska sökanden utan obefogat dröjsmål ges en handling av vilken det framgår att tillståndet anses ha beviljats.

Den behöriga myndigheten kan upphäva ett i 1 mom. avsett tillstånd inom en månad från det att tillståndet blev beviljat, om tillståndet konstateras strida mot de väsentliga tekniska krav som avses i 4 kap. i bygglagen, kommunens byggnadsordning som avses i 17 § i den lagen, en plan med rättsverkningar som avses i lagen om områdesanvändning eller ett beslut enligt lagen om skyddande av byggnadsarvet.

På en i 2 mom. avsedd handling och ett beslut om upphävande enligt 3 mom. tillämpas vad som i 70 § i bygglagen föreskrivs om delgivning av tillståndsbeslut.

18 §

Styrning och uppföljning

Miljöministeriet svarar för den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av verksamhet som avses i denna lag. För den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av den elektroniska kommunikation och rådgivning som avses i 2 kap. svarar dock miljöministeriet tillsammans med arbets- och näringsministeriet.

19 §

Ändringssökande

I fråga om beslut som kontaktpunktmyndigheten fattat med stöd av 13 § och 14 § får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

På den handling som avses i 17 b § 2 och 3 mom. tillämpas vad som i bygglagen föreskrivs om sökande av ändring i fråga om bygglov.

I ett sådant beslut som avses i 14 f § får inom sitt verksamhetsområde också en sådan registrerad lokal eller regional sammanslutning vars syfte är att främja naturvården eller miljövården söka ändring genom besvär. När besvär anförs över ett sådant beslut är den behöriga förvaltningsdomstolen den förvaltningsdomstol inom vars domkrets huvuddelen av det projekt som besväret gäller är belägen.

I övrigt tillämpas på sökande av ändring i förvaltningsdomstol vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 7 § 4 mom. och 14 a–14 h § träder dock i kraft den 1 januari 2026.

Betänkande MiUB 9/2025 rd

På tillståndsförfaranden eller andra administrativa godkännandeförfarande som var anhängiga före ikraftträdandet av bestämmelserna i denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Betänkande MiUB 9/2025 rd

Tidsfrister för tillståndsförfaranden och andra administrativa godkännandeförfaranden i fråga om produktionsanläggningar för förnybar energi

Tabell 1 Tidsfrister utanför accelerationsområden för förnybar energi	
1. Produktionsanläggningar för förnybar energi på land med en elproduktionskapacitet på mindre än 150 kilowatt samt uppgradering av kraftverk för förnybar energi på land	ett år*
2. Andra produktionsanläggningar för förnybar energi på land än de som avses i 1 punkten	två år*
3. Produktionsanläggningar för förnybar energi till havs med en elproduktionskapacitet på mindre än 150 kilowatt samt uppgradering av kraftverk för förnybar energi till havs	två år**
4. Andra produktionsanläggningar för förnybar energi till havs än de som avses i 3 punkten	tre år**
Tabell 2 Tidsfrister inom accelerationsområden för förnybar energi	
1. Produktionsanläggningar för förnybar energi på land med en elproduktionskapacitet på mindre än 150 kilowatt samt uppgradering av kraftverk för förnybar energi på land	sex månader*
2. Andra produktionsanläggningar för förnybar energi på land än de som avses i 1 punkten	ett år**
3. Vindkraftverk till havs med en elproduktionskapacitet på mindre än 150 kilowatt samt uppgradering av vindkraftverk till havs	ett år**
4. Andra produktionsanläggningar för förnybar energi till havs än de som avses i 3 punkten	två år**

* tidsfristen får förlängas med högst tre månader

** tidsfristen får förlängas med högst sex månader

Betänkande MiUB 9/2025 rd

Tidsfrister för tillståndsförfaranden och andra administrativa godkännandeförfaranden i fråga om installation av solenergiutrustning och värmepumpar

1. Installation av solenergiutrustning med en kapacitet på högst 11 kilowatt	en månad
2. Installation av annan än i 1 punkten avsedd solenergiutrustning och tillhörande samlokaliserad energilagring i befintliga eller framtida konstruktioner, utom konstgjorda vattenytor, som primärt är avsedda för andra ändamål än solenergiproduktion eller energilagring	tre månader
3. Installation av värmepumpar med en kapacitet på mindre än 50 megawatt, utom installation av jordvärmepumpar	en månad
4. Installation av jordvärmepumpar med en kapacitet på mindre än 50 megawatt	tre månader

2.

Lag

om ändring av 3 och 5 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 3 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017), sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lag xx/20xx, ett nytt 5 mom. samt till 5 §, sådan den lyder i lagarna 768/2019, 556/2021 och 804/2023, ett nytt 5 mom., som följer:

3 §

Lagens tillämpningsområde och tillämpning av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

I de situationer som avses i 17 a § 1 och 2 mom. i lagen om lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi (1145/2020) tillämpas med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. i denna paragraf 17 a § i den lagen.

5 §

Miljökonsekvensbedömning genom förfaranden enligt någon annan lag

På sådana accelerationsområden som avses i 3 a kap. i lagen om lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för för-

Betänkande MiUB 9/2025 rd

nybar energi tillämpas med avvikelse från vad som föreskrivs i 3 § 1 och 2 mom. i denna lag 3 a kap. i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 35 § i naturvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturvårdslagen (9/2023) 35 § 4 mom., sådant det lyder i lag xx/20xx, och
fogas till 35 §, sådan den lyder delvis ändrat i lag xx/20xx, ett nytt 5 mom. som följer:

35 §

Bedömning av projekt och planer

Om ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning enligt 3 kap. i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) tillämpas på projektet, ska en bedömning enligt 1 mom. i denna paragraf göras i samband med det förfarandet. Bedömningen får dock av särskilda skäl genomföras separat från förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Om det är fråga om en produktionsanläggning för förnybar energi som avses i 3 § 5 punkten i lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi (1145/2020), ska bedömningen alltid göras i samband med förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Den kontaktmyndighet som avses i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ska i den motiverade slutsatsen enligt 23 § i den lagen ta in de i 2 mom. i denna paragraf avsedda utlåtandena av Tillstånds- och tillsynsverket och av den i vars besittning det område som ingår i nätverket Natura 2000 är.

I de accelerationsområden för förnybar energi som avses i 3 a kap. i lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi tillämpas med avvikelse från vad som föreskrivs i 1–3 mom. i denna paragraf 3 a kap. i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande MiUB 9/2025 rd

Utskottets förslag till uttalanden

1. *Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om bestämmelserna i propositionen är förenliga med artikel 16.1 i direktivet och vid behov bereder ett ändringsförslag om att miljöbedömningar ska omfattas av beräkningen av tidsfrister.*
2. *Riksdagen förutsätter att regeringen följer tillämpningspraxisen för att utse accelerationsområden för förnybar energi och vid behov bedömer behovet av att se över regleringen.*

Helsingfors 5.6.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Mikkonen gröna
vice ordförande Pinja Perholehto sd
medlem Pauli Aalto-Setälä saml
medlem Marko Asell sd
medlem Noora Fagerström saml
medlem Petri Huru saf
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Vesa Kallio cent
medlem Mai Kivelä vänst
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Johan Kvarnström sd
medlem Jorma Piisinen saf
medlem Merja Rasinkangas saf
medlem Tere Sammallahti saml
medlem Sara Seppänen saf
medlem Saara-Sofia Sirén saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.